

26.2.2018

UDKAST TIL BETÆNKNING

om ligebehandling af sprog i en digital tidsalder
(2018/2028(INI))

Kultur- og Uddannelsesudvalget

Ordfører: Jill Evans

Ordfører for udtalelse: (*):
Marisa Matias, Udvalget om Industri, Forskning og Energi

(*) Procedure med associerede udvalg – forretningsordenens artikel 54

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE	8

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om ligebehandling af sprog i en digital tidsalder (2018/2028(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til artikel 2 og 3, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF),
- der henviser til artikel 21, stk. 1, og artikel 22 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF af 17. november 2003 om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer¹,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/37/EU af 26. juni 2013 om ændring af direktiv 2003/98/EF om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer²,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2015/2240 af 25. november 2015 om indførelse af et program om interoperabilitetsløsninger og fælles rammer for europæiske offentlige forvaltninger, virksomheder og borgere (ISA2-programmet) som et middel til at modernisere den offentlige sektor³,
- der henviser til Rådets resolution af 21. november 2008 om en europæisk strategi for flersprogethed (2008/C 320/01)⁴,
- der henviser til Rådets afgørelse af 3. december 2013 om særprogrammet til gennemførelse af Horisont 2020 - rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020) og om ophævelse af afgørelse 2006/971/EF, 2006/972/EF, 2006/973/EF, 2006/974/EF og 2006/975/EF⁵,
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 18. september 2008 med titlen "Flersprogethed: et aktiv for Europa og en fælles forpligtelse"(COM(2008)0566),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 26. august 2010 med titlen "En digital dagsorden for Europa" (COM(2010)0245),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 11. januar 2012 med titlen "En sammenhængende ramme til styrkelse af tilliden til det digitale indre marked for e-handel og onlinetjenester" (COM(2011)0942),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 6. maj 2015 med titlen "En strategi for et

¹ EUT L 345 af 31.12.2003, s. 90.

² EUT L 175 af 27.6.2013, s. 1.

³ EUT L 318 af 4.12.2015, s. 1.

⁴ EUT C 320 af 16.12.2008, s. 1.

⁵ EUT L 347 af 20.12.2013, s. 965.

digitalt indre marked" (COM(2015)0192),

- der henviser til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget med titlen "En digital dagsorden for Europa" (COM(2010)00245)¹,
 - der henviser til formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råds møde i Barcelona den 15. og 16. marts 2002 (SN 100/1/02 REV 1),
 - der henviser til sin beslutning af 14. januar 2004 om bevarelse og fremme af den kulturelle mangfoldighed: de europæiske regioners og internationale organisationers rolle (f.eks. UNESCO og Europarådet)² og sin beslutning af 4. september 2003 om regionale og mindre udbredte europæiske sprog - mindretalssprog i EU - under hensyntagen til udvidelsen og den kulturelle mangfoldighed³,
 - der henviser til sin beslutning af 11. september 2013 om udryddelsestruede europæiske sprog og den sproglige mangfoldighed i Den Europæiske Union⁴,
 - der henviser til sin beslutning af 7. februar 2018 om beskyttelse og ikkediskrimination af EU-borgere tilhørende mindretal i EU-medlemsstaterne⁵,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 52,
 - der henviser til betænkning fra Kultur- og Uddannelsesudvalget og udtalelse fra Udvalget om Industri, Forskning og Energi (A8-0000/2018),
- A. der henviser til, at sprogteknologier dækker mange forskergrupper og discipliner, bl.a. natursprogsbehandling, taleteknologi, informationsudtagning og maskinoversættelse;
- B. der henviser til, at der er 24 officielle sprog og mere end 60 nationale og regionale sprog i Den Europæiske Union; der henviser til, at flersprogethed er et af de største aktiver i Europas kulturelle mangfoldighed og samtidig en af de største udfordringer for skabelsen af et ægte integreret EU;
- C. der henviser til, at flersprogethed henhører under flere af EU's politikområder såsom kultur, livslang læring, beskæftigelse, social inklusion, konkurrenceevne, ungdom, civilsamfundet, forskning og medier; der henviser til, at der er behov for mere opmærksomhed på at fjerne hindringer for dialog mellem kulturer og sprog;
- D. der henviser til, at der i mange dagligdags digitale produkter og tjenester anvendes sprogteknologier, da de fleste anvender sprog i et eller andet omfang;
- E. der henviser til, at opfyldelsen af Barcelona-målet om at sætte borgerne i stand til at kommunikere godt på deres modersmål samt to andre sprog vil give folk flere

¹ EUT C 54 af 19.2.2011, s. 58.

² EUT C 92 E af 16.4. 2004, s. 322.

³ EUT C 76 E af 25.3. 2004, s. 374.

⁴ EUT C 93 af 9.3.2016, s. 52.

⁵ Vedtagne tekster, P8_TA(2018)0032.

muligheder for adgang til kultur og for at kunne deltage som borgere; der henviser til, at yderligere redskaber og værktøjer, navnlig leveret af sprogteknologier, er afgørende for at kunne håndtere flersprogethed i Europa på tilfredsstillende vis;

- F. der henviser til, at den hurtige udvikling inden for sprogteknologier giver nye muligheder for digital kommunikation på alle europæiske sprog;
- G. der henviser til, at de fælles europæiske værdier samarbejde, solidaritet, anerkendelse og respekt bør betyde, at alle borgere har fuld og lige adgang til nye teknologier, hvilket vil forbedre den europæiske samhørighed og velfærd;
- H. der henviser til, at udviklingen af metoder som deep learning, der er baseret på øget datakraft og adgang til umådelige datamængder, gør sprogteknologier til en virkelig løsning på overvindelse af sprogbarrierer;

Nuværende hindringer for opnåelse af lighed mellem sprogene i den digitale tidsalder i Europa

1. beklager, at der i Europa for tiden er en voksende teknologisk kløft mellem ressourcestærke sprog og sprog med færre ressourcer, uanset om de sidstnævnte sprog er officielle, sidestillet officielle eller uofficielle sprog i EU; henviser til, at nogle af disse måske allerede er truet af digital udryddelse;
2. understreger, at de mindre benyttede europæiske sprog er væsentligt ringere stillet på grund af en akut mangel på værktøjer og ressourcer samt på grund af mangel på forskere med de nødvendige teknologiske færdigheder til trods for, at de, der taler disse sprog, har størst gavn af sprogteknologier;
3. bemærker den stadig større digitale kløft mellem meget benyttede og mindre benyttede sprog og gør i lyset af den stigende digitalisering af det europæiske samfund, f.eks. inden for levering af offentlige tjenesteydelser, opmærksom på de spørgsmål vedrørende rettigheder og adgang, som dette vil medføre, navnlig for ældre og personer med lave indkomster;
4. bemærker, at selv om Europa har et stærkt videnskabeligt fundament inden for sprogteknologi, så er markedet i øjeblikket domineret af ikke-europæiske aktører, hvilket måske ikke er heldigt for håndteringen af de specifikke behov i et flersproget Europa;
5. bemærker med bekymring, at det digitale indre marked fortsat er splittet på grund af betydelige sprogbarrierer, hvilket hæmmer e-handel, kommunikation på sociale netværk og udveksling af kulturelt indhold såvel som en bredere udnyttelse af fælleseuropæiske offentlige tjenester;
6. bemærker, at sprogteknologier i øjeblikket ikke spiller nogen rolle i den europæiske politiske dagsorden til trods for, at respekt for sproglig mangfoldighed er nedfældet i traktaterne;
7. fremhæver den vigtige rolle, som tidligere EU-støttede forskningsnetværk som FLaReNet, CLARIN, HBP og META-SHARE har spillet ved at bane vej for

opbygningen af en europæisk sprogteknologisk platform;

Forbedring af de institutionelle rammer for sprogteknologipolitikker på EU-plan

8. opfordrer Kommissionen til for at styrke sprogteknologiernes position i Europa at tilføje området flersprogethed til en kommissærs ansvarsområde i betragtning af den sproglige mangfoldigheds store betydning for Europas fremtid;
9. opfordrer de medlemsstater, der allerede har udviklet deres egne succesrige politiske strategier for sprogteknologi, til at dele deres erfaringer og god praksis for at hjælpe andre nationale og regionale myndigheder med at udvikle deres egne strategier;
10. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at definere et minimum af sproglige ressourcer såsom leksika, taleoptagelser, oversættelseshukommelser, korpora og encyklopædisk indhold, som alle europæiske sprog bør være i besiddelse af for at undgå digital udryddelse;

Anbefalinger til EU-forskningspolitikker

11. opfordrer Kommissionen til at udarbejde et omfattende, langsigtet program for finansiering af forskning, udvikling og innovation med henblik på at udvikle innovative teknologier og tjenester og bidrage til at mindske teknologikløften mellem europæiske sprog;
12. mener, at langsigtet grundforskning samt overførsel af viden og teknologi mellem lande og regioner bør fremmes i specifikke programmer under de nuværende finansieringsordninger såsom Horisont 2020 samt i nye finansieringsprogrammer;
13. anbefaler, at der oprettes en europæisk sprogteknologiplatform med repræsentanter fra alle europæiske sprog, der gør det muligt at dele sproglige teknologirelaterede ressourcer;
14. anbefaler, at det EU-finansierede Digital Language Diversity Project udvides til at omfatte forskning i de digitale behov blandt alle mindre benyttede europæiske sprog med henblik på at løse problemet med it-kløften og bidrage til at forberede disse sprog til en digital fremtid;
15. opfordrer til en paneuropæisk undersøgelse af status for sprogteknologier og ressourcer for alle europæiske sprog;

Uddannelsespolitik til forbedring af sprogteknologiernes fremtid i Europa

16. mener, at de europæiske uddannelsespolitikker i den nuværende situation, hvor ikke-europæiske aktører dominerer markedet for sprogteknologier, bør sigte på at fastholde talenter i Europa, analysere de aktuelle uddannelsesmæssige behov i forbindelse med sprogteknologi og bidrage til at øge bevidstheden blandt skoleelever og studerende om karrieremulighederne inden for sprogteknologi;
17. foreslår, at Kommissionen og medlemsstaterne fremmer brugen af sprogteknologier inden for kulturel og uddannelsesmæssig udveksling mellem europæiske borgere, f.eks. i forbindelse med Erasmus+, for at begrænse de hindringer, som sproglig

mangfoldighed kan indebære for interkulturel dialog, især i forbindelse med skriftligt og audiovisuelt indhold;

18. anbefaler medlemsstaterne at udvikle programmer for digitale færdigheder og indføre undervisning i sprogteknologi og værktøjer hertil i undervisningsplanerne for deres skoler, universiteter og erhvervsskoler;

Sprogteknologier: fordele for både private virksomheder og offentlige myndigheder

19. understreger behovet for at fremme og støtte udviklingen af investeringsinstrumenter og acceleratorprogrammer, som sigter mod at øge brugen af sprogteknologier i den kulturelle og kreative sektor, navnlig rettet mod lokalsamfund med begrænsede ressourcer og med det formål at fremme udviklingen af sprogteknologikapaciteter i områder, hvor denne sektor står svagt;
20. opfordrer EU-institutionerne til at øge bevidstheden om fordelene for virksomheder, offentlige myndigheder og borgere ved tilgængeligheden af onlinetjenester, -indhold og -produkter på flere sprog, herunder mindre udbredte sprog, med henblik på at overvinde sprogbarrierer og bevare kulturarven i form af sprogsamfund;
21. opfordrer myndigheder på alle niveauer til at forbedre adgangen til onlinetjenester og -information på forskellige sprog og til at anvende allerede eksisterende sprogteknologi såsom maskinoversættelse, talegenkendelse og tekst-til-tale-teknologi med henblik på at forbedre tilgængeligheden af sådanne tjenester;
22. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

EU er et enestående projekt, der involverer mere end 500 mio. borgere, der benytter omkring 80 forskellige sprog. Samtidig med at flersprogethed er en af de største værdier i Europa, udgør den også en af de største udfordringer for skabelsen af et kulturelt og socialt integreret EU samt en hindring for opfyldelsen af målene for det digitale indre marked.

Sprogteknologier indgår i mange dagligdags digitale produkter, da de fleste anvender sprog i et vist omfang; Mobil kommunikation, sociale medier, intelligente assistenter og talebaserede grænseflader er ved at ændre den måde, hvorpå borgere, virksomheder og offentlige forvaltninger interagerer i den digitale verden. Hertil kommer, at sprogteknologier også kan bidrage til at udvikle flersprogede ressourcer og indhold uden for det digitale område. Til trods for at sprogteknologier er et yderst vigtigt element i denne digitale revolution, er de ikke tilstrækkeligt repræsenteret i de europæiske beslutningstageres dagsorden.

Sprogteknologier bidrager til ligestilling af alle europæiske borgere i deres dagligdag, uanset hvilket sprog de taler.

Selv om mindre sprog eller mindretalssprog vil vinde mest ved sprogteknologier, er værktøjerne og ressourcerne til dem ofte knappe og i nogle tilfælde ikke-eksisterende. Der er reelt en voksende teknologisk kløft mellem store, velfinansierede sprog og de øvrige officielle sprog, sprog med sidestillet officiel status eller ikke-officielle EU-sprog, hvoraf nogle måske allerede er truet af digital udryddelse.

For at slå bro over denne teknologikløft er det nødvendigt med en politik, der fremmer teknologisk udvikling for alle europæiske sprog. Bevarelsen af et sprog og dermed af den kultur, der udvikler sig omkring det, er i høj grad betinget af dets evne til at fungere og være nyttigt i moderne og foranderlige miljøer som den digitale verden. Kulturel og sproglig mangfoldighed er således tæt forbundet med kapaciteter og ressourcer i den digitale verden.

Forbedringer af sprogteknologier afhænger især af evnen til at få adgang til og vedligeholde stadig større og mere finjusterede sproglige data og ressourcer. Tæt samarbejde mellem forskning, industri, offentlige og private dataejere bliver en nødvendighed. Dertil kommer, at reglerne for anvendelse af sådanne data bør gøres langt mere åbne, og de centrale sproglige ressourcer (corpora, leksika, ontologier mv.) bør gøres kompatible og deles i et åbent miljø. Den ramme, der er fastlagt i direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (direktiv 2003/98/EF, "PSI-direktivet"), giver mulighed for, at de enorme mængder data og informationer, der genereres af offentlige myndigheder, kan anvendes til værdifulde sprogteknologiske ressourcer.

I et flersproget Europa forventes sprogbarrierer at få store og indbyrdes forbundne økonomiske og sociale konsekvenser såsom: (1) forværring af sprogkløfter, (2) begrænsning af arbejdstagernes mobilitet, (3) hindringer for adgangen til grænseoverskridende offentlige tjenester, (4) begrænsning af borgernes engagement og deltagelse i den politiske proces, (5) skabelse af opsplittede markeder for grænseoverskridende handel og e-handel, navnlig for SMV'er, og (6) begrænsning af adgangen til kulturelle og uddannelsesmæssige ressourcer.

Desuden peger det europæiske sprogteknologiske samfund på, at der mangler koordinering mellem forskningsindsatsen og markedet for sprogteknologiske programmer og tjenester. Dog har nylige initiativer som META-NET, Cracking the Language Barrier, LT-Innovate og Connecting Europe-faciliteten gjort meget for at bringe dette splittede samfund sammen.

Flersprogethed i Europa er imidlertid et komplekst emne, der involverer mange interessenter i forskellige lande med sammenflettede interesser. Ingen enkelt politik kan løse de ovennævnte problemer. Tværtimod, for fuldt ud at kunne få greb om mulighederne i et flersproget Europa er det nødvendigt med en fælles og koordineret indsats på europæisk, nationalt og regionalt plan med deltagelse af en række forskellige aktører.

Europa kan blive førende i verden inden for sproglig mangfoldighed og ligestilling. De værktøjer og metoder, der udvikles til at fremme udbredt anvendelse af alle europæiske sprog, kan udvides til resten af verden. Det skal bemærkes, at der findes omkring 80 europæiske sprog, mens der på verdensplan er omkring 6000 sprog, hvoraf kun omkring 2000 er skriftsprog, og at der for kun omkring 300 findes en standardiseret udgave. De værktøjer og metoder, der udvikles i Europa, vil kunne være nyttige for mindst 200 andre sprog rundt om i verden.

Denne betænkning foreslår derfor forskellige politiske løsninger, der vil kunne give større sproglig ligestilling i Europa gennem brug af ny teknologi ved at (1) forbedre de institutionelle rammer for sprogteknologiske politikker, (2) skabe nye forskningspolitikker med henblik på at øge anvendelsen af sprogteknologi i Europa, (3) gøre brug af uddannelsespolitikker til at sikre sproglig ligestilling i fremtiden i den digitale tidsalder, og (4) øge støtten til forbedring af både private virksomheders og offentlige organers udnyttelse af sprogteknologier.